

משנה ו'

משנה זו עוסקת בשני גטין שנכתבו בשטר אחד, בשני טורים, כל גט בטור נפרד.

ביאור

גטין פרק ט' = ו'

1 שני גטין שנכתבו בשטר אחד זה לצד זה, ושני עדים חתמו בכתב עברי - מימין לשמאל - וחתמתם מתפרסת על כל רחב השטר תחת שני הגטין, כגון: "ראובן" תחת הגט הימני, "בן שמעון" - תחת השמאלי; ושני עדים נוספים חתמו בכתב יוני - משמאל

1 שני גטין שכתבן זה בצד זה, ושני עדים עבריים באים מתחת זה לתחת זה, ושני עדים יונים באים מתחת זה לתחת זה, את שהעדים הראשונים נקראין עמו, פשר.

לימין - וגם חתימתם מתפרסת על כל רחב השטר, תחת שני הגטין. ישנם, אפוא, שני עדים לכל גט, אך בעוד השנים הראשונים חתמו תחת נסח הגט, הימני, בסמוך אליו, חתימות העד השלישי והרביעי רחוקות מנסח הגט השמאלי, מפני שחתימות העדים הראשונים נמשכו לכוון הגט השמאלי - כך הוא הדין:

הגט שהעדים חתמו בסמוך אליו - כשר, והגט השני פסול. טעם הדבר: יש לחשש שגם העדים השניים לא התכוונו לחתום אלא על הגט הראשון. אמנם לפי שפת כתיבתם נראה שחתמו על הגט השמאלי, שהרי החלו לחתום תחתיו, אך אפשר שכונתם היתה לחתום על הגט הימני, וברצונם לחקות את העדים הראשונים שכתבו בכתב עברי מימין לשמאל, כתבו גם הם, ביניתי, מימין לשמאל, וכגון: אם אחד מהם חתם "חושם בן דן" יש לקרא מימין לשמאל, דן בן חושם. אין, אפוא, לפנינו חתימה ודאית על הגט השמאלי.

כ
בתמוז
יום ו'
פר'
פינחס

(בבא בתרא לא)

היום נלמד:

משנה
גטין

פרק ט' משנה ו'

גמרא

זוהר, כרך ג',
במדבר, פרשת
פנחס, דף רכ"א,
עמוד ב'

תוכנה מרגשת

ההחלטה הגורלית
של המפקד

לך ולמשפחה

מסכת בבא בתרא
דף ל"א

זוהר

מצורע נד:

הלכה

הלכות צדקה
הלכה כ"ד-כ"ז

² אם היו חתומים לטרוגין, עד בכתב עברי ועד בכתב יוני, עד עברי ועד יוני, וארבע החתימות פרוטות לרחב השטר - שני הגטין פסולים, כי אין לדעת על איזה גט התכוננו לחתם שלשת האחרונים, כפי שנתבאר שאפשר שחתמו כדרךכם ואזי לפנינו שתי חתימות על כל גט, ואפשר שחלק מהם שנו מסדר החתימה כדי לחקות את סדר לפנינו שתי חתימות ודאיות על אחד הגטין.

² עד אחד עברי ועד אחד יוני, ועד אחד עברי ועד אחד יוני, באין מפתח זה לתחת זה, שניהן פסולין:

הדרך להצליח לעשות נכון

כל חיינו מלוים בהתלבטיות, מה נכון, איך נכון, האם נכון? בפרשת השבוע בולטת ההנהגותה של דמות זהר, המלמדת אותנו איך להתנהג בצמתי הכרעה חשובים ולקבל את ההחלטה הנכונה.

ביאור

תדמה אֶחָזָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, בְּשָׂרָאוּ אֶת זְמִירִי, נְשִׂיא שְׁבֵט בְּעַם יִשְׂרָאֵל! חוּטֵא עִם מְדִינִית, וְעוֹד בְּפָמְבִי. אֶפְלוּ מִשָּׂה רַבְּנֵי לֹא יָדַע מִה לַעֲשׂוֹת. מִגִּפָּה הַחֲלָה לְהַתְּפַשֵּׁט בְּעַם יִשְׂרָאֵל בְּגִלְל הַחֲטָא. בְּרַגַּע הַזֶּה קָם פִּינְחָס, נִכְדוּ שֶׁל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, הָרַג בְּמִקּוֹם אֶת שְׁנֵי הַחוּטָאִים, הַמִּגִּפָּה נֶעְצְרָה, וְה' מָנָה אֶת פִּינְחָס לְכַהֵן גָּדוֹל.

כִּף מִתְאַרֶת הַתּוֹרָה אֶת שְׂאֵרֵי: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּבְּה אֲשֶׁר הִבֵּה אֶת הַמְּדִינִית - זְמִירִי בֶן סְלוּא". שְׂאֵל רַבִּי יִצְחָק: מִדּוּעַ לֹא נִכְתַּב בְּצוּרָה בְּרוּרָה שֶׁפִּינְחָס הָרַג אוֹתוֹ, אֲלֵא נִכְתַּב בְּצוּרָה עֲלוּמָה "הַמִּבְּה אֲשֶׁר הִבֵּה", בְּלִי לְפָרֵט מִי הָרַג אוֹתוֹ?

הַסְּבִיר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַחֲרֵי שֶׁהַ הַעֲלָה לְגִדְלָה אֶת פִּינְחָס וְעֲשָׂאוּ כַהֵן גָּדוֹל, לֹא מִתְאִים לְכַתֵּב עֲלָיו שֶׁהָרַג נֶפֶשׁ, לְמִרְוֹת שֶׁפָּעַל נְכוֹן, וְה' אָף גָּמַל לוֹ שֶׁכָּר עַל כֶּךָ.

זהר, כרך ג', במדבר, פרשת פנחס, דף רכ"א, עמוד ב'

"וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּבְּה" וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: פְּסוּק זֶה הִיָּה צָרִיף לְהַפְתֵּב: 'וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִבֵּה פִינְחָס', וְלֹא "הַמִּבְּה אֲשֶׁר הִבֵּה". לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא בְּדֶרֶךְ נִסְתֵּר. אֲלֵא, כִּף אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: פִּיּוֹן שֶׁהַעֲלָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֶת פִּינְחָס לְכַהֵן גָּדוֹלָה, לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר לְפִינְחָס אֶת הָרַג הָאָדָם, שֶׁהָרִי לֹא רָאוּי לְכַהֵן גָּדוֹל.

צ'רצ'יל אמר פעם: "ההיסטוריה תשפט אותי לטובה, כי אני אכתב אותה..." כאן איננו מדברים על שכתוב ההיסטוריה באי אזור שמו של פינחס, שהרי כמה פסוקים לפני כן התורה כותבת במפורש שפינחס הרג

ביאור

את זמרי, ובכל זאת בִּשְׁפִינְחָס עוֹלָה לַגְּדֵלָה נִמְנָעִים מִהִזְכֵּרֶת שְׁמוֹ, כְּדִי לִבְטֹא רַעֲיוֹן מְסִיָּם. מֵהוּ אוֹתוֹ רַעֲיוֹן?

סֵפֶר "טַעַם וְדַעַת"⁸ מְסַבֵּיר, שְׂאֵי אֲזַכּוֹר שְׁמוֹ שֶׁל פִּינְחָס נֹעַד לִבְטֹא אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁבָּהּ הוּא פֶּעַל - נְטוּרֹל כָּל מְנִיעִים אִישִׁיִּים. פִּינְחָס עָשָׂה מַעֲשֵׂה רְאוּי בְּאִפְּן מְשֻׁלָּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא לֹא עָרַב בְּמַחְשְׁבוֹתָיו אֶת הַצַּד הָאִישִׁי שְׁלוֹ, הוּא לֹא עָרַב בְּרִגְשׁוֹתָיו אֶת הַשְּׂמֻחָה עַל הַפְּגִיעָה בְּאִישׁ שְׂמִתְגַּרְה כֶּךָ בְּמִשָּׁה רְבִנּוּ, הוּא לֹא עָרַב בְּתַחוּשׁוֹתָיו אֶת הַמַּחְשְׁבָה עַל הַכְּבוֹד שֶׁיִּנְחַל לְאַחַר מִכּוֹן, וְלֹא נִמְנַע מִפְּעֻלָּה בְּמַחְשְׁבָה שְׂמַעֲשֵׂה כְּזֶה הוּא לֹא לְפִי כְּבוֹדוֹ. בְּאִפְּן הִירוּאֵי הַצְּלִיחַ פִּינְחָס לְהַתְּעִלוֹת מֵעַל כָּל מַחְשְׁבוֹת וּרְגִשׁוֹת אִישִׁיִּים, וְכֶךָ הוּא שָׁקֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂה הָאֵם הוּא רְאוּי, נְכוּן וְהוֹגֵן, וּבְצוּרָה הַזֶּה הוּא גַם בִּצַּע אוֹתוֹ. לְכֵן אֵין מְזַכֵּר שְׁמוֹ, כְּדִי לִבְטֹא שֶׁהַמַּעֲשֵׂה הִיָּה צוֹדֵק וְלֹא הִיָּתָה בּוֹ מַעֲרְבוֹת אִישִׁית כָּל שֶׁהִיא שֶׁל פִּינְחָס.

כָּל חַיִּינוּ מְלֻיִּים בְּהַתְּלַבְּטִיּוֹת, מֵה נְכוּן, אֵיךְ וְהָאֵם. פְּרִשֶׁת פִּינְחָס מְלַמֶּדֶת אוֹתֵנוּ שֶׁכְּדֹאֵי לְהִתְאַמֵּץ לְהִסְרֵר רְגִשׁוֹת אִישִׁיִּים וְשְׁקוּלֵי תוֹעֵלֶת צְדִדִּיִּים, שְׂאִינָם קְשׁוּרִים לַעֲצֵם הַנוֹשֵׂא שְׁבוּ דָנִים, וְכֶךָ לְקַבֵּל הַחֲלָטוֹת שְׁקוּלוֹת יוֹתֵר, נְכוֹנוֹת יוֹתֵר וְצוֹדְקוֹת יוֹתֵר.

ההחלטה הגורלית של המפקד

תובנה
מרגשת
סרטון יומי שיאיר לכם את היום

מסכת בבא בתרא ■ דף ל"א

עד כָּשֶׁר

בתורה נאמר: "על פי שנים עדים יקום דבר", אולם לפעמים ישנם אנשים שהם פסולים לעדות, למשל אדם שיודע שהוא רשע.

איך אפשר לקבל כל אדם לעד? אולי הוא רשע ושקרן? התשובה היא שאין חוששים שאולי אדם הוא רשע ושקרן, אלא רק אם נודע לנו בוודאות שהוא רשע ושקרן פוסלים אותו לעדות. ענין זה מכוונה "חזקת פשרות" - כל בן אדם מוחזק לאדם כשר.

היה ויכוח בין שני בעלי דין בענין מסוים. אחד מהם הביא עדים שאמרו כמותו, והאחר הביא עדים שאמרו בדיוק להפך מהעדים הראשונים. במצב הזה ברור שזוג עדים אחד משקר, אלא שאיננו יודעים מי הם השקרנים.

מה עושים מכאן ולהבא? האם מחליטים שלא מקבלים עוד לעדות איש מהעדים, או שמאחר שלכל עד יש חזקת פשרות, ולא נודע לנו בוודאות שהוא שקרן, איננו יכולים לפסול אותו?

בתלמוד אנו מוצאים שנחלקו אמוראים בדבר. רב חסדא אמר שלא מקבלים עוד מכאן ולהבא איש מהעדים, אבל רב הונא אמר שאי אפשר לפוסלים.

ערוץ היוטיוב של 'תלמוד ישראלי'

סגלה לקבלת התפלות

מצורע נד:

תרגום

שבכל זמן שכנסת
ישראל באה לפני
הקדוש ברוך הוא,
הקדוש ברוך הוא
מודמן כנגדה.

דבכל זמנא דכנסת ישראל אתת
לקמיה דקודשא בריך הוא,
קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה.

הזהר הקדוש מבאר לנו כאן את הסגלה הנוראה שדוד המלך עליו השלום השתמש בה ועל ידה זכה שיתקבלו תפלותיו. בכדי לעמד על חדושו של פרוש הזהר נביא את הפסוק בפשוטו, כף נאמר בספר תהלים (יז, א) "תפלה לך דוד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה" ובאר הרד"ק: "שמעה תפילתי שהיא בצדק, שמעה אותה כי פי ולבי שוים. וזהו צדק, וזהו בלא שפתי מרמה וכל הפסוק הוא כפל ענין במלות שונות. הרי מבאר שלפי הרד"ק המלה צדק היא שוה למלים בלא שפתי מרמה. אולם לפי הזהר הקדוש צדק היא כנוי למדת המלכות, שהיא המדרגה הרוחנית שבה משרשות הנשמות של לב עם ישראל, ולכן דוד המלך אומר שעל ידי החבור והתפלה על הכלל אזי תבוא לו ישועה גם לבקשותיו האישיות, שמחמת אהבת ה' לכלל ישראל אזי הדבק בהם מתקבלת תפלתו. וכך תאר ר' יהודה הלוי את תפלת האדם הצדיק והחסיד בישראל (ספר הכוזרי, מאמר שלישי, סימן יז) 'פותח החסיד בברכות הכוללות את כל ישראל... ולא יתכן לבקש בקשות פרטיות כי אם בברכה המיוחדת לכה, כי אין תפלה נענית כי אם בהיותה תפלת צבור או תפלה בצבור' עד כאן דבריו. הרי מבאר שהסגלה לקבלת התפלות היא שמתוף הזכרת השכינה וצרכי הכלל אזי זוכה האדם הפרטי לישועה גם כן.

כד. הנָּכְהָה

נוהגים העֵנִיִּים לְחַזֵּר עַל הַפְתָּחִים בִּימֵי הַחֲנֻכָּה.⁷¹

כה. צְדָקָה לְעֵלְוֵי נִשְׁמָה

מְנַהֵג וְתִיקֵן שְׁבִשְׁעַת 'הַזְּכָרֹת נִשְׁמוֹת' (וְהַשְׁכָּבָה) נוֹהֲגִים לְפָסֵק צְדָקָה בְּעֵד הַמְתִּים, וּכְשֶׁנוֹדְרִים בְּעֵדֵם מוֹעִיל לְנִשְׁמוֹתֵיהֶם⁷², כִּי הַחַי יִכּוֹל לְבַקֵּשׁ לְהַקְלֵ דֵין הַמֵּת. וְנוֹתְנִים לְכַבוֹד הַמְתִּים, שֶׁהַצְּדִיקִים מְלִיצִים עַל צְאֻצְאֵיהֶם⁷³.

כו. חַיִּיב אִשָּׁה בַצְּדָקָה

כֹּל יִשְׂרָאֵל בֵּין אֲנָשִׁים וּבֵין הַנְּשִׂים חַיִּבִּים בְּמִצְוֹת הַצְּדָקָה⁷⁴, מְלַבֵּד חֶרֶשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן שְׂאִינָם חַיִּבִּים⁷⁵.

כז. קִבְּלַת צְדָקָה מִנְּשִׂים וּקְטָנִים

אִין מְקַבְּלִים מֵאִשָּׁה נְשׂוּאָה אוֹ מִיָּלֵד קָטָן צְדָקָה, אֲלֵא 'דְּבַר מוֹעֵט'. שְׁבִדְבָר מוֹעֵט אִין דְּרָף הַבַּעַל וְהָאֵב לְהַקְפִּיד בְּשֵׁהֶם נוֹתְנִים לְדְבַר מִצְוָה⁷⁶. וְכַמָּה הוּא 'דְּבַר מוֹעֵט', הַכֹּל לְפִי עֶשֶׂר הַבַּעַל וְהָאֵב וְעִנְיֹתוֹ, וְכֹל שֶׁהוּא עֶשֶׂיר יוֹתֵר, אִינוֹ מְקַפִּיד בְּמִתְנָה גְדוֹלָה יוֹתֵר⁷⁷.

כְּתַבוּ הַפּוֹסְקִים, שְׁנִשְׂמִים שְׁנוֹשְׂאוֹת וְנוֹתְנוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתָן כְּמוֹ שְׁמִצּוֹי בְּיַמֵּינוֹ, מְקַבְּלִים מִהֵן אֲפֵלוּ דְבַר מְרֻבָּה, שְׁכִינֵן שְׂרָגִילוֹת לְשֵׁאת וּלְתַת הַרִי זֶה כְּאֵלוּ עֲשָׂאן הַבַּעַל שְׁלִיחַ לָזֶה. אֲמַנָּם, פְּעַמִּים אֶף בְּשֵׁיאָה 'נוֹשְׂאוֹת וְנוֹתְנֹת בְּתוֹךְ בֵּיתָה' הַבַּעַל מְקַפִּיד שְׁלֵא תִתֵּן לְצְדָקָה בְּלֵא רְשׁוֹתוֹ, וּלְפִיכָף הַכֹּל לְפִי הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה⁷⁸.

מקורות והערות

71. אורח חיים סי' תר"ע במגן אברהם ובמ"ב סוף ס"ק א'.
72. סי' רמ"ט סעי' ט"ז ברמ"א ובאורח חיים סי' תרכ"א סעי' ו' וברמ"א שם שגם המתנים צריכים כפרה.
73. בית יוסף אורח חיים סוף סי' תרכ"א.
74. חינוך מצוה תע"ט. ומצות הצדקה היא מצות עשה שאין הזמן גרמא, ועוד שבענין הצדקה יש גם 'לא תעשה', והנשים חייבות בכל מצוות לא תעשה.
75. מנחת חינוך שם.
76. סי' רמ"ח סעי' ד' ובפתחי תשובה שם ס"ק ד'. אבל שלא לדבר מצוה אפילו דבר מועט אסור.
77. שם בשו"ע.
78. ים של שלמה בבא קמא פרק י' אות נ"ט בשם הראב"ן וכוואו דבריו ביד אברהם סי' רמ"ח סעי' ד'.